

1948. a. viimased kuud

1948. a. sügisel võis Virumaa talurahvas juba praktiliste näidete varal veenduda kolhoosikorra eelistes. Nüüd koguti esimeste kolhooside põldudelt esimene saak. See osutus tunduvalt paremaks kui üksikmajapidamistel.

Maakonna noorte kolhooside tootmisalases edusammud võimaldasid otsekohe tõsta kolhoositele asunud talupoegade materiaalsel elutasel. «Uue Elu» ühismajandis said kolhoosnikud esimesel tööaastal ühe normipäeva peale keskmiselt 7 kg teravilja, 5 kg kartuleid, 3 rbl. raha ja loomasaõdaaks heina ning põhku. Sama kolhoosi liige Evald Kreek töötas koos abikaasaga välja 989 normipäeva ja sai selle eest tasuks 6902 kg vilja, 4930 kg kartuleid ja 2959 rbl. raha.

1948. a. septembrikuus algas uute kolhooside hoogne rajamine, seda eriti neis valdades, kus oli rohkem kehvikuid ja keskmikke. Aasta lõpuks olid Virumaal 53 kolhoosi. Need olid aga veel üsnagi väikesed, keskmise suurusega 11--28 peret. Valdade parteiorganisatsioonid tegid tõhusat tööd kesk- ja kehvatalupoegade hulgas, et loodud kolhoosidesse astuks juurde uusi liikmeid. Vastasel korral võis noortel kolhoosidel tekkida raskusi õige maakorralduse ja külviõiguste sisseviimisel. Maad asusid üksikute ribadena individuaalmajapidamiste põldude vahel.

Ühtlasi tuli maakonna parteiorganisatsioonil ajada kolhooside rajamisel õiget klassipoliitikat, mobiliseerida kõigi kolhoosnikute valvsust, et ühismajandisse ei pääseks kulak. Nähes oma pinna kadumist jalge alt, püüdis osa kulakuid pageda kolhoosidesse, et õhnestada neid seestpoolt.

Peamiseks jäi aga ikkagi võitlus kulakute kolhoosivastase agitatsiooni vastu. Kulakud levitasid jutte, et Eestis ei olevat kolhooside rajamine üldse võimalik juba geograafiliste ja looduslike tingimuste, samuti eesti talupoja igipäälise individualismi tõttu.

Esimeste kolhooside organiseerimine ja nende edukas töö andsid vaenulikule agitatsioonile tegelikkuses vastulöögi.

1948. a. viimastel kuudel oli maakonnas mitmeid üritusi, mis aitasid kiirendada ja süvendada kollektiviseerimisprotsessi.

27. oktoobril tuli kokku Virumaa parteiaktiiv. Arutati EKP Keskkomitee XXIV pleenumi otsuseid ja maakonna parteiorganisatsiooni järjekordseid ülesandeid põllumajanduse kollektiviseerimisel. Siin juhtiti tähelepanu kolhooside töös seni esinenud puudustele. Kolhoosikaadri tugevdamiseks otsustati organiseerida kursusi brigadiridele, farmijuhatajatele ja arveametnikele. 20 inimest suunati Kehtna Juhtiva Kolhoosikaadri Kooli, 22 inimest kolhoosiesi-

meeste lühiajalistele täienduskursustele.

19. detsembril peeti Virumaa kolhoosnikute esimene konverents, mille tööst võtsid osa 137 delegaati. Maakonna 53 kolhoosist. Konverentsi raagiti edusammudest, mida olid teinud Virumaa esimesed ühismajandid. «Esimese Mai» kolhoosi liige August Ojavee ütles, et tema oli koos abikaasaga töötanud kaheksa kuu jooksul välja 435 normipäeva ja saanud selle eest 3840 kg teravilja, niisama palju kartuleid ning 5655 rbl. raha.

Konverents võttis vastu läkituse maakonna kolhoosnikutele.

1948. a. lõpus domineeris Virumaal veel individuaalne põllupidamine. Samal ajal levis talurahva seas aga üha enam kollektiviseerimise idee. Põllumajanduse massiline kollektiviseerimine algas 1949. a. kevadel.

R. KEER